Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voortgangsrapportage van het geïntegreerd planproces voor het Strategisch Plan Ruimte voor water Dendervallei en beslissingen m.b.t. het vervolgtraject en de uitvoering van het gebiedsprogramma

Samenvatting

Het geïntegreerd planproces Strategisch Plan Ruimte voor water Dendervallei heeft als missie om het overstromingsrisico te verminderen en daarbij ook ruimtelijke en maatschappelijke meerwaarde voor het gebied te creëren. Het Strategisch Plan bestaat uit een geïntegreerde ontwikkelingsvisie op strategisch niveau en een gebiedsprogramma van noodzakelijke acties om uitvoering te geven aan die visie.

Aan de Vlaamse Regering wordt gevraagd kennis te nemen van de onderzochte alternatieven en de voortgangsrapportage met de tussentijdse resultaten van het geïntegreerd planproces. Op basis van deze voortgangsrapportage wordt aan de Vlaamse Regering gevraagd een aantal beslissingen te nemen in functie van de verdere uitwerking van het Strategisch Plan, het vervolgtraject naar besluitvorming over het voorkeursalternatief, en de uitvoering van het gebiedsprogramma.

Niettegenstaande de begeleidende onderzoeken in het verdere proces nog worden voortgezet, stelt het begeleidingsteam (initiatiefnemers en onderzoeksteam) dat de onderzoeken op dit moment voldoende ver gevorderd zijn om een doorkijk te geven naar de keuze van het ontwikkelingsscenario. Op basis van het tot op heden gevoerde onderzoek zal verder gewerkt worden naar een concreet voorkeursalternatief op basis van het alternatief A3 'Toekomstgericht beschermen', in functie van de informatieronde en opmaak synthesenota. Na de informatieronde zal het begeleidingsteam, rekening houdende met de feedback en de verdere onderzoeken, een ontwerp van voorkeursalternatief opmaken en voorleggen aan de Vlaamse Regering met het oog op een definitieve vaststelling. Op lange termijn wordt gewerkt naar natuur- en landschapsherstel volgens alternatief A4.

Het breed participatietraject beklemtoont eveneens het belang om zo snel mogelijk tot uitvoering van de beschermingsmaatregelen te komen. Het tot op heden gevoerde onderzoek toont aan dat heel wat bouwstenen (projecten) van het Strategisch Plan niet verschillend zijn tussen de alternatieven. Het gaat m.a.w. over noodzakelijke ingrepen die deel uitmaken van alle onderzochte alternatieven. Voor deze delen van het gebiedsprogramma kan vandaag reeds de uitvoering bekrachtigd worden. Ook een aantal quick wins zijn in beeld gekomen, waarvoor aan de Vlaamse Regering wordt gevraagd beslissingen te nemen en opdrachten te geven in functie

van de verdere voortgang van deze projecten. Tot slot is het duidelijk dat een goede interbestuurlijke samenwerking noodzakelijk is om het Strategisch Plan te doen slagen. Ook hier kunnen al beslissingen worden genomen om de processtructuur voor te bereiden.

1. **SITUERING**

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsvelden Omgeving, Mobiliteit en Openbare Werken
Diverse beleidsdoelstellingen voor elk van de beleidsvelden.

B. SITUERING VAN HET GEBIED

Het gebied waarover het Strategisch Plan uitspraken doet , is ruim 40 km lang en gaat door 9 verschillende gemeenten: Stad Geraardsbergen, Stad Ninove, Gemeente Roosdaal, Gemeente Denderleeuw, Gemeente Liedekerke, Gemeente Affligem, Stad Aalst, Gemeente Lebbeke en Stad Dendermonde.

De Dendervallei is van nature gevoelig voor overstromingen. Het sterke reliëf in het Denderbekken is daarvoor een belangrijke reden. Een hevige regenbui kan zorgen voor hoge piekdebieten waardoor de Dender snel aanzwelt. Daarbij komt nog de invloed van ingrepen van de mens op het watersysteem zoals inname van valleigebieden door bebouwing, rechttrekking, stuwen en sluizen en indijking van waterlopen, toename van verharde oppervlakte, enzovoort. Dat alles leidt ertoe dat het Denderbekken bij periodes van hevige neerslag geregeld kampt met grote overstromingen die op heel wat plaatsen ernstige problemen en schade door wateroverlast veroorzaken.

C. BELEIDSMATIGE SITUERING

Op 18 december 2020 besliste de Vlaamse Regering tot de opmaak van het Strategisch Plan Ruimte voor Water Dendervallei volgens de modaliteiten uit de Startnota (VR 2020 1812 DOC.1545/3). Daarin staat de geïntegreerde doelstelling van het Strategisch Plan: om het overstromingsrisico te verminderen en daarbij ook ruimtelijke en maatschappelijke meerwaarde voor het gebied te creëren. De Vlaamse Waterweg nv en het Departement Omgeving werden aangeduid als initiatiefnemers om samen met de Provincie Oost-Vlaanderen gezamenlijk in te staan voor de kwalitatieve opmaak, oplevering en uitvoering van het Strategisch Plan.

Het voornemen om het Strategisch Plan Ruimte voor Water Dendervallei op te maken geeft invulling aan de beslissing van de Vlaamse Regering van 25 mei 2012 naar aanleiding van de overstromingen van november 2010.

Het aanpakken van de wateroverlast in het Denderbekken is opgenomen in de stroomgebiedbeheerplannen voor de Schelde en Maas van 2016-2021 en 2022-2027. Het Strategisch Plan past binnen de visie van de Vlaamse Regering op het integraal waterbeleid voor de periode 2020-2025, zoals vastgelegd in de derde waterbeleidsnota. Het geeft daarbij invulling aan de principes die de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) nastreeft voor een geoptimaliseerde werking (CIW 2.0): meer nadruk op projectgerichte in plaats van thematische werking; sterkere verbanden tussen de beleidsmatige werking van de CIW en de gebiedsgerichte werking met een sterkere rol voor de bekkenwerking.

De krachtlijnen van het ruimtelijk beleid worden bepaald door het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en de strategische visie Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Daarnaast zijn voor wat betreft waterveiligheid onder meer volgende onderzoeken en beleidsplannen relevant:

- Waterbomstudie
- Advies Weerbaar Waterland:
- Blue Deal

D. STAND VAN ZAKEN GEVOERD PROCES EN OVERLEG

Voor het Strategisch Plan verlopen het planproces van ruimtelijke visievorming enerzijds, en de watermodellering, de milieubeoordeling en de andere effectbeoordelingen anderzijds, geïntegreerd. Op die manier worden planproces en effectbeoordelingen maximaal op elkaar afgestemd.

Het planproces kent verschillende fases. Het Strategisch Plan werd in 2020 opgestart, maar werd voorafgegaan door een uitgebreide verkenningsfase via actorenworkshops, overleg met buurtbewoners, ontwerpend onderzoek en ondersteunende modelinstrumenten. De opmaak van het Strategisch Plan zelf is de 'onderzoeksfase'. Deze fase eindigt met de goedkeuring van het voorkeursalternatief door de Vlaamse Regering, beoogd in 2024. Vervolgens kan het voorkeursalternatief in concrete deelprojecten en -plannen omgezet en uitgevoerd worden.
Alle procesdocumenten zijn terug te vinden op de projectwebsite: https://ruimtevoorwater.be.

De onderzoeksfase voor de opmaak van het Strategisch Plan verloopt stapsgewijs:

- De eerste stap in de onderzoeksfase werd gezet met de Ambitienota. Dit document bouwt voort op de verkenningsfase en legt de doelstellingen voor het Strategisch Plan vast. Het bevat een samenvatting van de probleemzones en uitdagingen in de Dendervallei en omschrijft de doelstellingen van het Strategisch Plan in een missie en vijf ambities voor een veerkrachtige Dendervallei.
- Als tussenstap voor het samenstellen van de alternatieven is in 2020 een Bouwstenennota uitgewerkt. Dit document maakt de stap van individuele maatregelen naar alternatieven inzichtelijk. Op basis van de effectiviteit van de maatregelen werden twee grote groepen alternatieven onderscheiden: een groep alternatieven die inzet op het herstel van de overstroombare vallei (= A-alternatieven) en een groep alternatieven die wachtbekkens realiseert om overstromingsschade bijkomend te beperken (= B-alternatieven).
- Vervolgens werd de Onderzoeksnota in november 2022 gepubliceerd, waarin de verschillende alternatieven en uit te voeren detailonderzoeken zijn opgenomen.
- Op basis van de inspraak op de Onderzoeksnota werd een Inspraaknota opgesteld (bijlage Inspraaknota). Daarin werden antwoorden geformuleerd op de meest voorkomende vragen en werden ook de nieuwe alternatieven beschreven, die de basis vormen voor het verdere onderzoek.
- De Tussennota is in finale versie gepubliceerd in oktober 2023 (bijlage Tussennota) en toont de eerste onderzoeksresultaten. Het doel van de tussennota is de betrokken actoren en de brede bevolking te informeren en de eerste stappen te zetten in de richting van besluitvorming.

2. **INHOUD**

A. PROJECTDOELSTELLING

Met de opmaak van het Strategisch Plan worden twee evenwaardige doelstellingen nagestreefd die samen de missie vormen: (1) het overstromingsrisico in de Dendervallei moet omlaag, en (2) bij het

uitwerken van de uitdagingen rond waterveiligheid wordt altijd gestreefd naar het realiseren van zoveel mogelijk ruimtelijke en maatschappelijke meerwaarden om het gebied te versterken.

Daartoe zijn vijf ambities gedefinieerd. Ze formuleren kansen rond waterbeheer, natuur, wonen, economie, toerisme en identiteit:

- Maximaal inzetten op een integrale benadering van het waterbeheer
- Versterken van groenblauwe dooradering
- Versterken van de landschappelijke identiteit en beleving
- Versterken van een adaptief productief landschap
- Bijdragen aan een unieke en diverse leefomgeving in de Dendervallei

Om de missie en de ambities te kunnen realiseren is een gedeelde verantwoordelijkheid en een gedragen partnerschap cruciaal. Er wordt daarbij gestreefd naar betaalbare en maatschappelijk haalbare maatregelen. Als uitgangspunten voor het uitwerken van de maatregelen, gelden de principes van meerlaagse waterveiligheid (protectie, preventie en paraatheid) en integraal waterbeleid.

Om deze doelstellingen te bereiken, bestaat het beoogde voorkeursalternatief Strategisch Plan Ruimte voor water Dendervallei uit:

1) een gedragen ruimtelijke ontwikkelingsvisie voor de Dendervallei in functie van waterbeheersing waarbij maximaal koppelkansen worden benut om ruimtelijke en maatschappelijke meerwaarden te creëren;
2) een haalbaar en gefaseerd gebiedsprogramma **van de acties** die nodig zijn om de ontwikkelingsvisie doeltreffend uit te voeren (het noodzakelijk gebiedsprogramma).

B. ONDERZOCHTE ALTERNATIEVEN

Om te komen tot het Strategisch Plan worden verschillende alternatieven op een geïntegreerde manier onderzocht en afgewogen. Elk alternatief combineert op een eigen manier een aantal mogelijke maatregelen tot een samenhangend gebiedsprogramma voor de Dendervallei.

Op basis van de Bouwstenennota werden op niveau van het watersysteem twee evenwaardige alternatievengroepen onderscheiden: een groep alternatieven die inzet op het herstel van de overstroombare vallei (= A-alternatieven) en een groep alternatieven waarbij water wordt gebufferd in wachtbekkens om overstromingsschade bijkomend te beperken (= B-alternatieven). Met de actoren en vanuit de verschillende publieke infomomenten is stapsgewijs toegewerkt vanuit verschillende invalshoeken naar haalbare, gedragen alternatieven. De Onderzoeksnota vatte dit samen tot twee A-alternatieven en drie B-alternatieven die sterk onderscheidend zijn, waarbij elk alternatief lokaal leidt tot een verschillende overstromingskans en -diepte.

Op basis van de publieke inspraak die over de Onderzoeksnota plaats vond, zijn de verschillende alternatieven bijgestuurd, zoals beschreven in de Inspraaknota. Deze bijgestuurde alternatieven A1, A3, A4, B1, B2 en B3 vormen sindsdien de basis voor het onderzoek en worden op onderstaande figuur naast elkaar schematisch voorgesteld. Onderling blijven ze sterk onderscheidend zodat verschillen maximaal in beeld worden gebracht. Dit sluit niet uit dat het uiteindelijke voorkeursalternatief een combinatie kan vormen van bouwstenen uit verschillende alternatieven.

Het schematisch overzicht toont per alternatief de ingrepen op het watersysteem en de zones waarvoor extra maatregelen nodig zijn om schade door overstromingen te voorkomen. De steden staan schematisch weergeven als grijze streep, aan de rechterzijde van het schema staan de buurten die sterk worden beïnvloed door de alternatieven. Stroomafwaarts het nieuwe stuw- en sluiscomplex in Aalst tot aan de monding in de Schelde in Dendermonde zijn geen alternatieven opgenomen omdat

de geplande opwaardering van de Dender volstaat om dit gebied te beschermen tegen wateroverlast als gevolg van overstromingen uit de Dender.

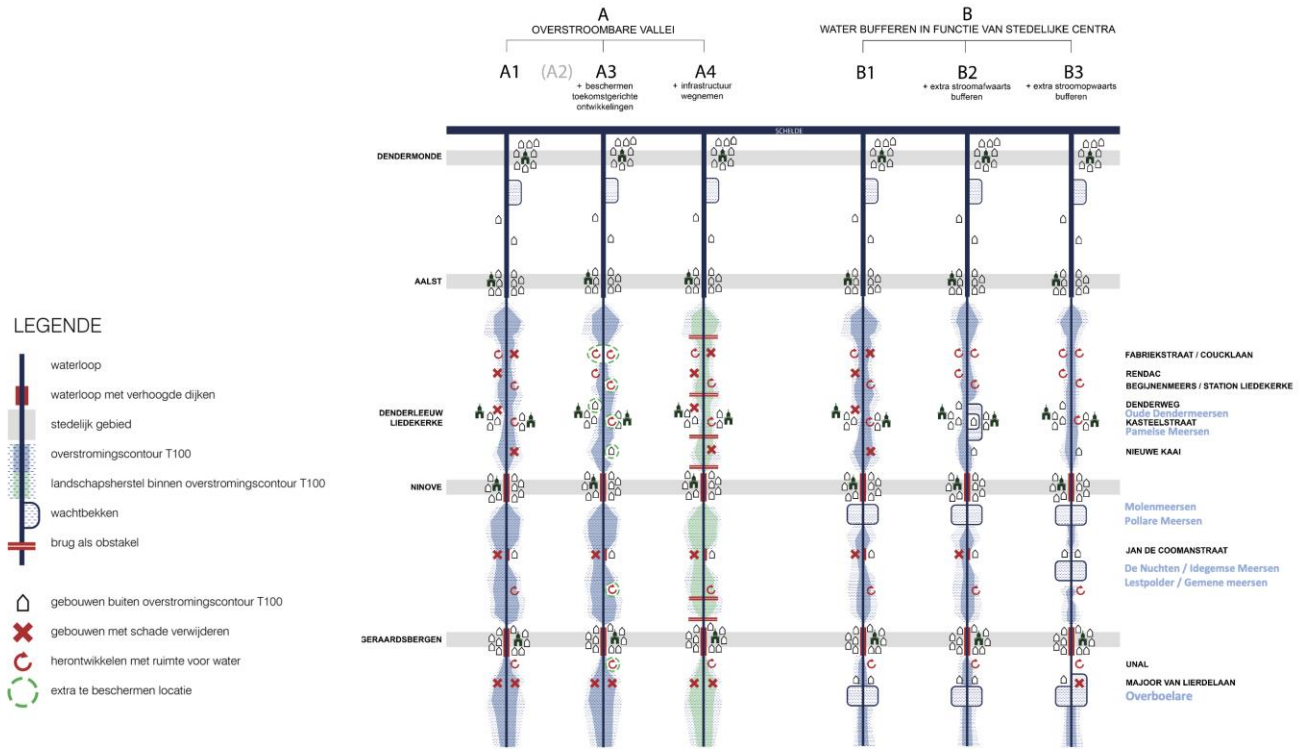

C. TUSSENTIJDS RESULTAAT VAN DE ONDERZOEKEN

De Tussennota brengt de resultaten samen van de verschillende lopende onderzoeken. Daarbij wordt zowel gekeken naar de gewenste positieve impact (missie en ambitie) als naar mogelijk negatieve gevolgen van de verschillende alternatieven. De nadruk ligt op de verschillen tussen de alternatieven en enkel die elementen waarover al uitsluitsel bestaat komen aan bod. De integrale resultaten van alle onderzoeken zullen worden gerapporteerd in de synthesenota aan het einde van de onderzoeksfase.

Strategische Milieu Effecten Rapportage (MER)

De voornaamste effecten op het milieu worden onderzocht in een Strategisch Milieu-EffectenRapport. Binnen dit S-MER wordt de impact van de verschillende alternatieven op mens en milieu in beeld gebracht en beoordeeld.

- A-alternatieven scoren het best voor water, bodem, biodiversiteit en landschap. A4 krijgt de beste evaluatie.
- B-alternatieven hebben negatieve impact op landschap en (toekomstige) natuurontwikkeling.
- A-alternatieven hebben de grootste impact op mens (impact op woningen en bedrijven) maar hebben meer potentie inzake recreatie en beleving.

Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA)

De maatschappelijke kosten-batenanalyse vergelijkt de kosten en baten van de verschillende alternatieven. In deze fase ligt de nadruk op de kosten van de aanleg van beschermingsmaatregelen en van het verwerven van woningen. Bij de baten weegt vooral de vermeden schade door. Voor het voorkeursalternatief zal een meer uitgebreide MKBA worden uitgevoerd.

- Uit de eerste resultaten blijkt dat alle alternatieven een positieve kostenbatenratio hebben. Het 'ruimte voor water' -project is dus zinvol.

- Kosten en baten zijn voor alle alternatieven van dezelfde grootteorde. Enkel alternatief A4 heeft een beduidend lagere netto baat. Dit is het gevolg van de zeer hoge kost die het wegnemen van zo goed als alle schadeposten met zich meebrengt.
- A-alternatieven scoren iets minder goed voor wat betreft de netto baat door de hoge kostprijs van het groter aantal verwervingen (A1-A4) en het iets hogere restrisico.
- Bij de A-alternatieven komt A3 als beste naar voren. Bij de B-alternatieven is dat B2. Beide alternatieven hebben binnen hun groep de hoogste kosten-batenratio: de maatschappelijke return per geïnvesteerde Euro is hier het hoogst.
- Bij de A-alternatieven is ongeveer 90% van de investering gericht op preventie (het wegnemen van schadeposten), bij de B-alternatieven ongeveer 50% waarbij de andere helft van het budget gespendeerd wordt aan protectiemaatregelen (vooral wachtbekkens en lokale beschermingsdijken).
- Onderstaande tabel geeft een overzicht van de kostenbatenanalyse zoals die werd berekend op basis van de alternatieven die in de inspraaknota zijn beschreven. De resultaten houden nog geen rekening met verfijningen. Op basis van de verdere verfijning van het onderzoek (lopende) wordt verwacht dat de kosten voor de B-alternatieven nog zullen toenemen door de nood aan flankerende maatregelen, terwijl de kost van het alternatief A3 kan worden gereduceerd door meer woningen te beschermen (in plaats van ze weg te nemen) via de aanpak 'herontwikkeling met ruimte voor water'.
- De A-alternatieven hebben de ambitie om structurele veranderingen aan te brengen in de vallei. De baat die hieraan is gekoppeld wordt slechts beperkt meegenomen in een MKBA.

	A1	A3	A4	B1	B2	B3
Kosten	130 422 996 €	120 567 411 €	167 663 329 €	133 684 993 €	123 944 477 €	139 465 591 €
Baten	197 766 623 €	200 079 082 €	208 086 591 €	219 562 736 €	215 849 309 €	221 227 996 €
Netto-baat	**67 343 627 €**	**79 511 671 €**	**40 423 262 €**	**85 877 743 €**	**91 904 832 €**	**81 762 405 €**
KB-Ratio	**1.52**	**1.66**	**1.24**	**1.6**	**1.74**	**1.58**

Watersysteemonderzoek

Om de effecten op de overstromingen voor de verschillende alternatieven te onderzoeken, wordt aan de hand van modelleringen voor verschillende terugkeerperiodes de overstromingscontour en -diepte bepaald en de impact op schadeposten berekend.

- Alle alternatieven voldoen aan de doelstelling waterveiligheid: reductie van overstromingsrisico / vermijden van slachtoffers.
- Overstromingsschade vanuit de Dender bij de B-alternatieven is in het algemeen wat lager dan bij de A-alternatieven aangezien minder schadeposten worden beschermd dan bij de B-alternatieven.
- De beoogde impact van de wachtbekkens om de kans op wateroverlast in de stedelijke kernen, zoals Geraardsbergen en Ninove, te verminderen, is minimaal: in Geraardsbergen zorgen de wachtbekkens in Overboelare voor een waterpeildaling van grootteorde 15 cm bij een piekafvoer T100 van de Dender; in Ninove is dit grootteorde 20 cm. Uit het ontwerpend onderzoek blijkt dat het effect van die beperkte waterpeildaling eenvoudig kan worden opgevangen door hogere keermuren in de kernen te voorzien.
- Wachtbekkens hebben enkel effect op de overstromingen vanuit de Dender.
- Door het verwijderen van meer schadeposten hebben de A-alternatieven een positieve impact op het verminderen van het overstromingsrisico vanuit de zijwaterlopen, terwijl de bouw van wachtbekkens bijkomende investeringen vraagt op de zijwaterlopen. Dit is niet meegenomen in de schadeberekeningen.

De resultaten van de berekeningen van de totale overstromingsschade vanuit de Dender worden samengevat als volgt:

	T1	T2	T5	T10	T25	T50	T100	T500	T1000	Risico
Huidige toestand	1.998.000	2.640.000	3.243.000	6.037.000	17.817.000	37.648.000	54.511.000	148.879.000	256.647.000	4.836.000
Referentietoestand	2.398.000	3.233.000	5.161.000	9.915.000	24.098.000	78.928.000	132.647.000	308.751.000	407.477.000	7.853.000
Alternatief A1	1.636.000	2.079.000	2.668.000	3.483.000	4.984.000	9.684.000	16.969.000	57.389.000	128.429.000	2.695.000
Alternatief A3	1.636.000	2.081.000	2.652.000	3.414.000	4.624.000	9.490.000	16.453.000	56.319.000	127.107.000	2.665.000
Alternatief A4	1.589.000	2.057.000	2.777.000	3.422.000	4.932.000	8.600.000	15.082.000	51.647.000	120.334.000	2.615.000
Alternatief B1	1.275.000	1.789.000	2.154.000	2.678.000	3.188.000	5.239.000	9.790.000	30.075.000	84.497.000	2.001.000
Alternatief B2	1.319.000	1.852.000	2.202.000	2.702.000	3.174.000	4.869.000	10.499.000	34.374.000	63.360.000	2.029.000
Alternatief B3	1.293.000	1.754.000	2.112.000	2.680.000	3.564.000	5.915.000	7.729.000	18.368.000	27.857.000	1.888.000

Landbouweffectenonderzoek

Het landbouweffectenonderzoek beschrijft de kansen om meer water vast te houden ten behoeve van de landbouwpercelen en de impact van de voorgestelde alternatieven op de gewasproductie.

- Algemeen geldt dat de impact van de onderzochte alternatieven op landbouw klein is: de effecten zijn beperkt t.o.v. referentiesituatie.
- De betrokken landbouwpercelen in de Dendervallei zijn grotendeels in gebruik als grasland, waardoor de impact van overstromingen eerder beperkt is en de alternatieven niet onderscheidend zijn voor landbouw.
- Sporadisch komen ook andere akkerbouwteelten zoals mais of aardappel in de vallei voor. Algemeen zorgen de alternatieven hier voor een lagere impact van een overstroming op de gewasopbrengst in vergelijking met de referentietoestand, waarbij de B-alternatieven beter scoren dan de A-alternatieven. De verschillen tussen de verschillende alternatieven liggen in een gemiddeld jaar tussen de €340 meer negatieve impact en €5900 minder impact dan de referentiesituatie.

Instrumentarium

Het onderzoek naar het instrumentarium gaat na welke beleidsacties nodig zijn om de verschillende alternatieven op het terrein te realiseren. Voor elk van de 5 typeprojecten (stedelijke doortochten, dwarse linten, langse linten, wachtbekkens en overstroombare vallei) werd een set van kansrijke beleidsinstrumenten samengesteld. Deze kansrijke instrumentensets worden getoetst op hun effectiviteit (de mate waarin ze uitvoering geven aan de vooropgestelde maatregelen) en tijdens de gebiedsgerichte focusgroepen ook op hun haalbaarheid (financieel, bestuurlijk en draagvlak).

- Ongeacht het alternatief moeten instrumenten worden ingezet voor grondverwerving (minnelijke grondverwerving, recht van voorkoop of onteigening) en zijn planologische initiatieven nodig om maatregelen zoals het aanleggen van (lokale) dijken of wachtbekkens vergunbaar te maken.
- Onderscheidend tussen de alternatieven is de inzet van instrumenten bij het typeproject “dwars lint” of “wachtbekken”.
- De uitvoering van de schadebeperkende maatregelen van de A-alternatieven kan in principe sneller opgestart worden (bv. verwijderen van schadeposten, lokale inrichtingsmaatregelen) dan die van de B-alternatieven waarvoor eerst het Vlaams planinitiatief voor de wachtbekkens moet afgerond zijn. Bij de A-alternatieven heeft het al dan niet bestaan van draagvlak bij de eigenaren wel een belangrijke impact op de realisatietermijn.
- Voor alle alternatieven geldt dat er een goede interbestuurlijke samenwerking noodzakelijk is om het Strategisch Plan te doen slagen.

D. GEÏNTEGREERDE AFWEGING

Op basis van de ambitienota en de tussentijdse input uit bovenstaande begeleidende onderzoeken is een afwegingskader uitgewerkt en is er een tussentijdse beoordeling gebeurd van de alternatieven. Om voldoende inzicht te krijgen in de sterktes en zwaktes van de alternatieven gebeurt de afweging vanuit twee invalshoeken:

- Doelstellingen: in welke mate voldoet het alternatief aan de missie en ambities.

- Impact: welke negatieve en positieve effecten brengt het project met zich mee? In hoeverre hebben zij een impact op de ambities?

Alle 'scores' van de alternatieven op de verschillende ambities en impacts vormen samen met de toetsing het eindresultaat van de geïntegreerde afweging. Dit gebeurt aan de hand van drie groepen criteria:

- De missie waterveiligheid: het oplossend vermogen
- De missie meerwaarden: de vijf ambities zoals geformuleerd in de ambitienota
- De haalbaarheid

De geïntegreerde afweging laat zien waar de sterktes en zwaktes van de alternatieven liggen, maar laat ook toe om verbeterpunten te detecteren. Uit de tussentijdse afweging kunnen volgende conclusies getrokken worden:

- Alle alternatieven voldoen aan de missie waterveiligheid, namelijk het terugdringen van het overstromingsrisico vanuit de Dender. De B-alternatieven scoren hier beperkt beter dan de A-alternatieven (zie resultaten watersysteemonderzoek).
- De A-alternatieven scoren sterker op de missie meerwaarden. Vooral alternatief A4 scoort hoog. De A-alternatieven dragen het meest bij aan de landschappelijke identiteit van het gebied en alternatief A3 in het bijzonder aan het creëren van een unieke en diverse leef- en werkomgeving. De aanleg van dijken in de B-alternatieven heeft een negatieve impact op zowel de landschappelijke ambities als de kwaliteit van de leefomgeving, met in het geval van alternatief B3 ook een belangrijke impact op bedrijvigheid.
- Voor wat betreft de haalbaarheid scoren de B-alternatieven minder goed in de kosten-batenafweging, want ze zijn veel moeilijker te realiseren. Daar waar de meeste maatregelen in de A-alternatieven stapsgewijs kunnen worden opgestart, vraagt de realisatie van de wachtbekkens om een complexe en langdurige procedure. De A-alternatieven sluiten ook het best aan bij de beleidsdoelstellingen van de Vlaamse Regering. Alternatief A3 scoort in het bijzonder goed op haalbaarheid. Alternatief A4 scoort slechter omwille van de hoge kostprijs en impact op de bebouwde omgeving omwille van het wegnemen van zo goed als alle schadeposten.

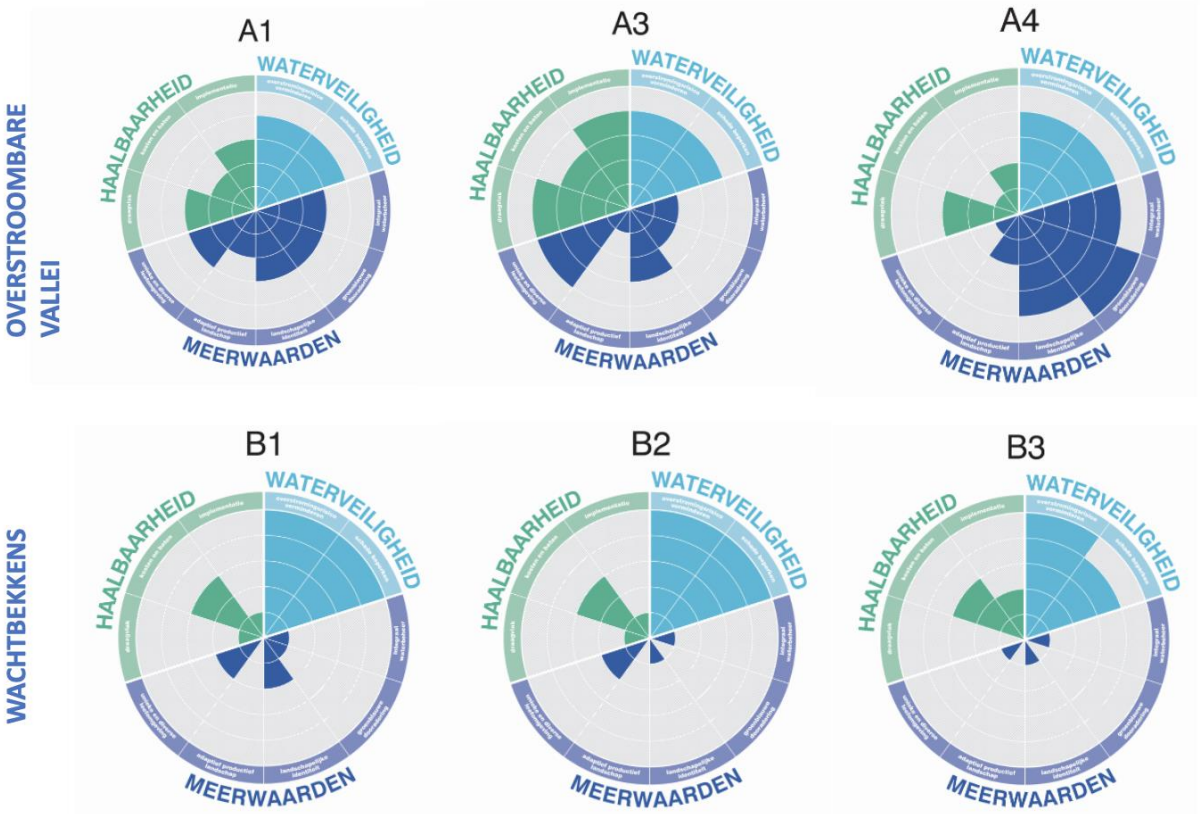

E. EERSTE CONCLUSIES RICHTING VOORKEURSALTERNATIEF

Op basis van de tussentijdse resultaten, worden vijf belangrijke uitgangspunten naar voren geschoven die de basis vormen voor verder onderzoek en het samenstellen van een voorkeursalternatief, vertaald in een ruimtelijke toekomstvisie op strategisch niveau met een haalbaar gebiedsprogramma.

1) Veel projecten maken deel uit van alle alternatieven: uitvoeringsfase kan opstarten

Een eerste belangrijke vaststelling is dat heel wat bouwstenen van een toekomstige oplossing voor de wateroverlast vanuit de Dender gemeenschappelijk zijn voor alle alternatieven. Veel projecten die noodzakelijk zijn om de doelstellingen van het Strategisch Plan te realiseren, maken dus deel uit van alle alternatieven. Dit betekent dat ook het gebiedsprogramma voor deze projecten hetzelfde is en dat in principe de uitvoering hiervan kan opgestart worden. De projecten die in alle alternatieven op gelijke wijze voorkomen (de niet-onderscheidende projecten) zijn de doortochten van de stedelijke kernen van Geraardsbergen en Ninove, de vernieuwing van de brugomgeving te Okegem (Ninove), de aanleg van een regionaal Denderpark te Denderleeuw, Liedekerke en Affligem, de lokale bescherming van de langse linten (parallel aan de Dender) en de te verwijderen geïsoleerde schadeposten.

Daarnaast is het uitvoeren van beslist beleid m.b.t. de Dender een belangrijke randvoorwaarde voor alle alternatieven, met in de eerste plaats het stuwenprogramma en de opwaardering van de Dender tussen Aalst en Dendermonde. Dit laatste project verzekert het stroomafwaarts gelegen deel (Aalst-Dendermonde) tegen wateroverlast als gevolg van overstromingen vanuit de Dender. Ook de uitvoering van het Natuurrichtplan Dendervallei, de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen geborgen in Werf 2 van T.OP Dender 'Groenblauwe Denderflanken' dat uitdrukkelijk inzet op bronmaatregelen om het hemelwater maximaal op te houden, geven uitvoering aan beslist beleid en hebben een belangrijke meerwaarde voor de doelstellingen van het Strategisch Plan.

Ten derde is de afstemming met een aantal lopende autonome projecten in de Dendervallei in elk alternatief belangrijk. Deze projecten zijn niet vanuit Ruimte voor Water geïnitieerd, maar hebben potentieel een grote impact en belangrijke hefboomwaarde. Het gaat over projecten als het verbreden van de jaagpaden langs de Dender, de vernieuwing van de bruggen waaronder de vernieuwing van de brugomgeving Okegem (Ninove), de ontwikkeling van de brownfield Burchtdamsite Ninove, en het natuurinrichtingsproject Wellemeersen. Vanuit het Strategisch Plan worden randvoorwaarden opgelegd waaraan deze projecten dienen te voldoen, gaande van overstromingshoogtes tot integratie van de ambities, en/of kunnen win-winsituaties worden nagestreefd.

Tot slot zijn tijdens het participatief onderzoekstraject ook een aantal Vlaamse quick wins in beeld gekomen die bijdragen aan de uitvoering van de geïntegreerde doelstellingen van het Strategisch Plan en waarvan de realisatie kan versneld worden in afstemming met het alternatieven-onderzoek. Het gaat in het bijzonder over de inrichting van het meersengebied Kwaadbroeken dat kan opgestart worden en de inrichtingen van de meersengebieden de Nuchten en Polaremeersen die al kunnen worden voorbereid. Vanuit integraal waterbeleid, komt in Zandbergen (Geraardsbergen) de omleiding van de Molenbeek via de Kleibeek in beeld waarvoor verder afwaarts dan de verbinding met de Rijt kan worden gerealiseerd zodat wateroverlast vanuit de Molenbeek in het projectgebied wordt voorkomen.

Om de samenhang tussen alle projecten binnen het Strategisch Plan te blijven waarborgen is het belangrijk dat vanuit het bovenlokaal bestuursniveau een programmaregisseur wordt aangesteld. Deze regisseur moet waken over de integrale en gezamenlijke uitvoering van het gebiedsprogramma. Voor veel projecten hangt de gewenste realisatie niet meer af van de keuze van een van de

alternatieven. Voor dit gemeenschappelijk deel van het gebiedsprogramma kan de programmaregisseur nu al de eerste fase van de uitvoering van het Strategisch Plan opstarten.

2) Wachtbekkens zijn niet effectief, alternatief A3 geeft basis voor robuust en haalbaar perspectief

De bijdrage van de wachtbekkens in de daling van extreme waterstanden is te beperkt om de inzet van wachtbekkens te verantwoorden. Hoewel wachtbekkens lokaal (buiten de kernen) zorgen voor de bescherming van een aantal dwarse linten, leveren ze geen significante bijdrage aan het beschermen van de stedelijke kernen van Geraardsbergen en Ninove.

Daarnaast wordt vastgesteld dat wachtbekkens weliswaar een oplossing bieden voor de overstromingen vanuit de Dender, maar geen garantie bieden voor het verminderen van andere types van wateroverlast. Door het bedijken van natuurlijk overstroombare gebieden neemt het risico op wateroverlast ten gevolge van lokale wolkbreuken of overstromingen vanuit de zijwaterlopen toe en moeten bijkomende maatregelen worden genomen om dit te voorkomen. Het is ook belangrijk om te voorkomen dat oplossingen op één locatie leiden tot het toenemen van het overstromingsrisico op andere plekken, of het beschermen van de laagstgelegen plekken leiden tot het verschuiven van het overstromingsrisico naar hoger gelegen plekken.

Het ontwerpend onderzoek en het S-MER tonen bovendien aan dat de impact van de bouw van wachtbekkens niet onderschat kan worden. Het bouwen van ringdijken heeft een belangrijke negatieve impact op het landschap, de aanwezige natuur en de woonkwaliteit.

Vanuit deze bevindingen is het logisch om het overstromingsrisico te verminderen op de meest kwetsbare plekken en bijgevolg de meest laaggelegen schadeposten weg te nemen en de natuurlijke Dendervallei minstens deels in ere te herstellen. Op basis van de tussentijdse resultaten wordt daarom een voorkeursalternatief naar voor geschoven gebaseerd op het herstel van de overstroombare vallei, de A-alternatieven. Deze keuze wordt bijkomend gemotiveerd door aspecten van robuustheid en haalbaarheid. Het functioneren van de overstroombare vallei is niet afhankelijk van technische installaties of van menselijk ingrepen. Dit biedt de hoogste zekerheid op het vermijden van schade. Daar waar in de B-alternatieven het beoogde beschermingsniveau pas gerealiseerd wordt wanneer alle benodigde infrastructuur gerealiseerd is, zorgt elke ingreep in het kader van de realisatie van een overstroombare vallei bij de A-alternatieven tot een afname van het overstromingsrisico.

Vanuit het onderzoek naar de haalbaarheid en het gevoerde stakeholdersoverleg, wordt vervolgens binnen de A-alternatieven het meest haalbare alternatief A3 'Toekomstgericht beschermen' als basis genomen om verder te werken richting een voorkeursalternatief voor het Strategisch Plan. Dit alternatief scoort het beste inzake haalbaarheid, voldoet aan de missie waterveiligheid en realiseert verschillende meerwaarden.

Bij de verdere uitwerking van het voorkeursalternatief zal gestreefd worden om de verhouding tussen het aantal beschermde woningen en bedrijven ten opzichte van het aantal te weg verwijderen woningen te verbeteren. Dit wordt verder beschreven onder punt 3. Met name ter hoogte van de dwarse linten wordt op maat gezocht naar de mogelijkheid om de vallei te herstellen met een minimum aan verwervingen. Op vraag van de lokale actoren zal ook worden gezocht naar een stapsgewijze aanpak en vermindering van het aantal te verwerven gebouwen op korte termijn. Dit zorgt zowel voor een lagere kostprijs (een betere kosten batenratio), vermindert de impact op de bestaande woonomgevingen en verhoogt de haalbaarheid. Ook het beleidsmatig haalbaarheids-onderzoek wordt afgestemd op deze gefaseerde aanpak. Waar mogelijk wordt de minnelijke verwerving met een verlengd vruchtgebruik onderzocht.

3) Onderscheidende keuzes doen zich slechts voor op een beperkt aantal locaties: verder onderzoek op maat is hier mogelijk/nodig

Uit het onderzoek komt naar voor dat de echte keuzes zich voordoen op een beperkt aantal locaties:

- Majoor van Lierdelaan (Geraardsbergen)
- Jan De Coomanstraat (Geraardsbergen)
- Nieuwe Kaai / Idevoordelaan (Roosdaal & Ninove)
- Kasteelstraat (Denderleeuw & Liedekerke)
- Fabrieksstraat / Coucklaan (Denderleeuw & Affligem)

Uit de verschillende thematische onderzoeken zijn op deze locaties al in een vroeg stadium verschillende knelpunten of potenties gedetecteerd per alternatief: noodzakelijke verwervingen, beperkte integratie met lokale initiatieven of meerwaarden die verder kunnen worden uitgebreid. Parallel aan de geïntegreerde afweging is daarom gedetailleerd ruimtelijk onderzoek opgestart op deze locaties. Samen met de gebiedsgerichte focusgroepen worden de ingrepen op deze locaties stapsgewijs verfijnd. In dit iteratief proces worden de verschillende alternatieven per locatie getrechterd naar mogelijke voorkeursoplossingen en de impact en meerwaarden beter in beeld gebracht. Daarnaast wordt onderzocht hoe deze voorkeursoplossingen nog beter kunnen worden afgestemd op lokale projecten en beleid. Zo wordt ook nagegaan welk draagvlak er is voor één of meerdere alternatieven.

Door de detailgraad van het ruimtelijk onderzoek te vergroten op deze locaties wordt ook gestreefd om de verhouding tussen het aantal beschermde woningen en bedrijven ten opzichte van het aantal te verwerven woningen te verbeteren. De basis voor die optimalisatie zijn kleine verschuivingen bij de ruimtelijke ingrepen en het uitwerken van een gefaseerde aanpak voor verwerving. Dergelijke mogelijkheden voor optimalisatie bestaan enkel bij de A-alternatieven. Bij deze alternatieven zal het noodzakelijk zijn om enkele schadeposten op korte termijn (< 2030) te verwerven om snel beschermingsmaatregelen te kunnen uitvoeren om andere gebouwen te beschermen. Voor de andere schadeposten die moeten verdwijnen, is er wel meer tijd om in overeenstemming met de eigenaars te werken naar een uitdoofscenario (2030 – 2040). In onderstaande tabel is weergegeven wat de grootteorde is van de mogelijke optimalisatie op het aantal verwervingen, waarbij het verschil tussen de A-alternatieven en de B-alternatieven aanmerkelijk kleiner wordt.

	Verwervingen per alternatief als input voor thematische onderzoeken		**Raming optimalisaties verwervingen A-alternatieven door gedetailleerd ruimtelijk onderzoek**			
	woning	bedrijf	woning korte termijn	woning lange termijn	bedrijf korte termijn	bedrijf lange termijn
A1	98	29	35	35	0	15
A3	107	16				
A4	187	44	lange termijnstrategie			
B1	59	22				
B2	21	15				
B3	27	19				

Op basis van de ruimtelijke concepten die op strategisch niveau werden opgemaakt voor elk alternatief, zoals beschreven onder deel B van deze nota, en die als input werden gebruikt voor de thematische onderzoeken zoals beschreven in de Tussennota, werd voor de 6 alternatieven het te verwerven aantal gebouwen in het projectgebied geraamd zoals weergegeven links in de tabel. Het verschil tussen de A-alternatieven en de B-alternatieven is hier nog substantieel. Op basis van het gedetailleerd ruimtelijk onderzoek uitgevoerd op hogergenoemde vijf locaties met het grootste aantal knelpunten, werd duidelijk dat de verhouding tussen het aantal beschermde woningen en bedrijven ten opzichte van het aantal te verwerven woningen kan worden verbeterd voor de A-alternatieven. Daarbij werden meerdere oplossingen verkend voor het minstens deels herstellen van de overstroombare vallei samen met een maximale bescherming van toekomstgerichte locaties op korte en middellange termijn. Gemiddeld genomen kunnen voor de A-alternatieven optimalisaties op detailniveau leiden tot volgende verhouding tussen verwervingen en beschermingen: 35-tal woningen

op korte termijn te verwijderen en circa 35 woningen en 15 bedrijven die niet beschermd worden en op middellange termijn (2030-2040) moeten uitdoven. Dit zou de bescherming van een 500-tal woningen en 50-tal bedrijven mogelijk maken in het 40km lange projectgebied en ook meerdere maatschappelijke en ruimtelijke meerwaarden creëren.

4) Landschapsherstel als lange termijnstrategie

Uit de geïntegreerde afweging en het ontwerpend onderzoek blijkt dat een overstroombare vallei met maximale bescherming van toekomstgerichte locaties, zijnde alternatief A3, als basis kan dienen voor een voorkeursalternatief. Daarbij wordt ook gekozen voor het meest haalbare alternatief zodat die bescherming reeds op korte en middellange termijn kan gerealiseerd worden.

Uit de tussentijdse resultaten komt ook naar voor dat het verder herstellen van de overstroombare vallei belangrijke meerwaarden biedt op vlak van integraal waterbeheer, natuur- en landschapsherstel. Dit is opgenomen in alternatief A4, waarbij versmalde brugopeningen worden vervangen en geïsoleerde bedrijven in de vallei plaats maken voor water. Uit de MKBA en het stakeholderoverleg komt echter naar voor dat de maatregelen die hiervoor noodzakelijk zijn een zeer hoge kost hebben en te weinig draagvlak bij de lokale besturen om ze op korte termijn te realiseren. Daarom wordt een lange termijnstrategie onderzocht die de Vlaamse overheid toelaat om in te spelen op kansen om extra ruimte voor water te vrijwaren en schadeposten te verwerven in de vallei, ook na 2024. Het gaat over een strategie om in te kunnen spelen op toekomstige opportuniteiten zonder dat dit gepaard gaat met dwingende maatregelen zoals onteigeningen (bv. gebouwen die te koop komen, bedrijven die verdwijnen, infrastructuur die wordt heraangelegd). Alternatief A4 vormt hierbij het uitgangspunt.

5) Interbestuurlijke samenwerking is succesfactor: het gebiedsprogramma als gezamenlijk kader

Voor alle alternatieven geldt dat er een goede interbestuurlijke samenwerking noodzakelijk is om het Strategisch Plan te doen slagen. Het is een interbestuurlijke opgave waarbij elk overheidsniveau beleidsacties zal moeten nemen om de vooropgestelde projecten en maatregelen uitgevoerd te krijgen. Ook verschillende beleidsdomeinen zijn betrokken. Een integrale en samenhangende uitvoering is bovendien noodzakelijk om de waterveiligheid te garanderen. Het watersysteem waarop het Strategisch Plan ingrijpt laat niet toe dat het voorkeursalternatief ten dele wordt uitgevoerd. **Het breed participatietraject beklemtoont eveneens het belang om zo snel mogelijk tot uitvoering van de beschermingsmaatregelen te komen.** Naast het kiezen van de meest kansrijke instrumenten bepaalt bijgevolg ook de processtructuur de haalbaarheid van het Strategisch Plan.

Bij de verdere uitwerking van het voorkeursalternatief zal daarom gestreefd worden naar:

- een helder, duidelijk en interbestuurlijk gebiedsprogramma dat de noodzakelijke acties en de gefaseerde aanpak omschrijft: welke maatregelen waar en wanneer van toepassing zijn, welke (beleids)acties genomen moeten worden om die maatregelen te realiseren en vooral welke actoren hierbij betrokken zijn;
- een taakverdeling tussen de verschillende overheden op basis van hun respectievelijke bevoegdheden;
- maximale aansluiting met lopende planprocessen en lokale ambities: het voorkeursalternatief zorgt er zo voor dat lokale besturen en andere overheden hun plannen gemakkelijker kunnen realiseren;
- duidelijke samenwerkingsafspraken tussen de overheden zodat snel tot realisatie kan worden overgaan;
- het vandaag al uitvoeren van, waar mogelijk, quick wins met duidelijke maatschappelijke meerwaarde zodat stapsgewijs wordt gebouwd aan het draagvlak voor het Strategisch Plan en de keuze van het voorkeursalternatief;
- afspraken rond cofinanciering en het mogelijk maken van een proactief aankoopbeleid binnen het projectgebied i.f.v. de uitvoering van het Strategisch Plan;

- een aanpak voor kwaliteitsbewaking;
- het aanstellen van een programmaregisseur die waakt over de samenhangende uitvoering van het gebiedsprogramma en het slagen van de missie van het Strategisch Plan.

3. **BESTUURLIJKE IMPACT**

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe budgettaire impact voor de Vlaamse overheid. Het betreft eerst en vooral de voorbereiding van de principiële goedkeuring van het voorkeursalternatief Strategisch Plan Ruimte voor water Dendervallei in het voorjaar 2024, dat ook een gebiedsprogramma zal omvatten

Het advies van de Inspecteur van Financiën werd bekomen op 16 oktober 2023. De Inspectie van Financiën verleende een gunstig advies mits het punt inzake de PPS-projecten wordt verduidelijkt in de nota aan de Vlaamse Regering, met name dat het voorstel past binnen de eerdere besluitvorming hieromtrent.
In antwoord hierop kan gesteld worden dat de vermelde brug opgenomen is in de lijst van de 49 vaste bruggen goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31 maart 2023. Het voorstel van beslissing werd ingekort met verwijzing naar §1 en §3 van deel 2.E.1 van deze nota.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen directe weerslag op de lokale en provinciale besturen. De provincie Oost-Vlaanderen is mede-initiatiefnemer van het Strategisch Plan. De provincie Vlaams-Brabant, de steden Geraardsbergen, Ninove, Aalst, Dendermonde, de gemeenten Roosdaal, Affligem, Liedekerke en Denderleeuw zijn betrokken partijen over de ontwikkelingsvisie, het gebiedsprogramma en de verdere aanpak.

4. **VERDER TRAJECT**

Op basis van het gevoerde onderzoek zal verder gewerkt worden naar een voorkeursalternatief dat bestaat uit een geïntegreerde ontwikkelingsvisie op strategisch niveau en een noodzakelijk gebiedsprogramma. Het alternatief A3 vorm hiervoor de basis. Op langere termijn wordt gewerkt naar natuur- en landschapsherstel volgens alternatief A4. De opmaak van het voorkeursalternatief verloopt in nauw overleg met de betrokken stakeholders waarvoor het breed participatietraject wordt doorgezet. De finale resultaten van alle onderzoeken worden samengevat in een synthesenota, die de schakel vormt tussen het onderzoek en de uitvoering van het plan, en dit in functie van de organisatie van een adviesronde, in principe in het voorjaar van 2024.

Strategische Milieu Effecten Rapportage (MER)

Het MER wordt momenteel afgewerkt en zal in december het voorwerp uitmaken van een adviesronde bij alle betrokken administraties en gemeenten en een publieke raadpleging die zal lopen tot februari 2024. Op basis van de opmerkingen en aanbevelingen zal het MER waar nodig worden aangepast en voor formele goedkeuring worden voorgelegd aan het Team Omgevingseffecten. Voor de realisatie van het voorkeursalternatief zullen bij de uitvoering van het gebiedsprogramma onder meer planprocessen en vergunningsprocessen moeten worden opgestart die elk onderworpen zijn aan de MER-plicht. De opmaak van deze MERs behoort tot de uitvoeringsfase die volgt op de vaststelling van het voorkeursalternatief.

Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA)

De huidige MKBA is gebaseerd op een eerste ontwerp van elk van de alternatieven. Het ontwerpend onderzoek zorgt voor een verdere verfijning en werkt toe naar een voorkeursalternatief. Dit voorkeursalternatief zal meer in detail worden onderworpen aan een MKBA, waarbij aspecten die in de huidige fase nog moeilijk in beeld konden worden gebracht, mee worden opgenomen. In deze fase zal o.m. gekeken worden naar een verfijning van de kosten (bv. procedurekosten), maar ook van niet onderscheidende baten, zoals ecosysteemdiensten. Deze MKBA zal de besluitvormers een goed beeld geven van de verhouding tussen kosten en baten en kan als basis dienen voor bv. Europese subsidieaanvragen.

Synthesenota

De synthesenota bevat alle relevante informatie uit het onderzoekstraject, de (stapsgewijze) afweging van alternatieven en het voorkeursalternatief. Het voorkeursalternatief omvat een ontwikkelingsvisie op strategisch niveau en een noodzakelijk gebiedsprogramma dat de verdere gezamenlijke weg vastlegt naar realisatie. Deze vormen samen de basis voor een formele beslissing van de Vlaamse Regering met betrekking tot het Strategisch Plan en voor verdere afspraken met bv. de lokale besturen.

Kern van de synthesenota zijn de keuzes die fundamenteel zijn voor de realisatie van het voorkeursalternatief. Omdat het gevoerde onderzoek zich situeert op strategisch niveau, betekent dit dat er nog bepaalde vrijheidsgraden zullen zijn voor de verdere uitwerking van de verschillende projecten op het terrein. Verschillende initiatiefnemers kunnen de synthesenota gebruiken als startpunt voor de realisatie van een project (bv. een stedelijke doortocht). De synthesenota zal een aantal randvoorwaarden (bv. inzake overstromingsbescherming) en aandachtspunten formuleren, maar bevat zelf geen concreet ontwerp. In dit gebiedsprogramma zijn de verschillende acties en projectinitiatieven in de Dendervallei optimaal op elkaar afgestemd en is er een efficiënte processtructuur uitgetekend. Het gebiedsprogramma zal voor elk van de projectinitiatieven minstens aangeven wie aan zet is, welke maatregelen in functie van waterveiligheid noodzakelijk zijn, de beoogde meerwaarden, de nodige procedurele stappen en de rolverdeling tussen de betrokken overheden. Een beslissing over het voorkeursalternatief Strategisch Plan betekent dus een engagement van de verschillende overheden om vanuit de eigen bevoegdheden en instrumenten het gebiedsprogramma effectief op het terrein te realiseren, en de respectievelijke middelen voor de opstart van de uitvoeringsfase te reserveren.

Gezien het grote belang van het Strategisch Plan voor de Dendergemeenten en de impact zal de synthesenota met het voorstel voorkeursalternatief bezorgd worden aan de adviesinstanties en lokale besturen. De belangrijkste adviesinstanties maakten reeds deel uit van de verschillende overlegorganen die het proces hebben begeleid. Zij hebben dus een goed zicht op het proces, de verschillende onderzoeken en het voorkeursalternatief. Doel is om te komen tot een gedragen advies dat de basis vormt voor de beslissing van de Vlaamse Regering. Ter voorbereiding wordt in november 2023 ook een informatieronde georganiseerd naar de brede bevolking over de resultaten van de onderzoeken. Daarnaast loopt het overleg met de gebiedsgerichte focusgroepen in het najaar 2023 door om aan de hand van de ruimtelijke visievorming per deelgebied de inhoud van het gebiedsprogramma verder te concretiseren. Voor elk project wordt daarbij in beeld gebracht hoe het maximaal kan aansluiten met de lopende planprocessen en lokale ambities zodat het

voorkeursalternatief een hefboom kan zijn voor lokale besturen en andere overheden om hun plannen gemakkelijker te kunnen realiseren.

Beslissing Vlaamse Regering
Het Strategisch Plan zal als geïntegreerde ontwikkelingsvisie samen met het noodzakelijke gebiedsprogramma worden vastgesteld door de Vlaamse Regering. Bij zijn besluit houdt de Vlaamse Regering rekening met de formele inspraak op het S-MER en met het (geïntegreerde) advies van de adviesinstanties en Dendergemeenten. In het besluit geeft de Vlaamse Regering eveneens aan op welke wijze zij het Strategisch Plan wil realiseren.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1) kennis te nemen van bovengenoemde Inspraaknota met de onderzochte alternatieven en Tussennota met de tussentijdse resultaten van de onderzoeken;

2) haar goedkeuring te hechten aan de voorgestelde werkwijze van geïntegreerde afweging op basis van de Ambitienota;

3) haar goedkeuring te hechten aan het voorstel van verder traject naar besluitvorming over het voorkeursalternatief Strategisch Plan dat bestaat uit een geïntegreerde ontwikkelingsvisie op strategisch niveau en een gebiedsprogramma dat noodzakelijk is om de visie tot uitvoering te brengen, en dit in het voorjaar 2024 voor principiële goedkeuring aan de Vlaamse Regering voor te leggen;

4) de bevoegde ministers te gelasten om opdracht te geven aan De Vlaamse Waterweg nv en het Departement Omgeving om in overleg met de betrokken overheden een interbestuurlijk plan van aanpak op te maken om waar mogelijk de uitvoering op te starten van de niet-onderscheidende projecten, zoals opgesomd in §1 van deel 2.E.1 van deze nota, en dit mee voor te leggen bij de besluitvorming van het voorkeursalternatief Strategisch Plan;

5) de ministers bevoegd voor Openbare Werken en Omgeving te gelasten om, ieder vanuit haar bevoegdheid, een gezamenlijke strategie uit te werken om een proactief aankoopbeleid mogelijk te maken i.f.v. de uitvoering van het Strategisch Plan en dit mee voor te leggen bij de besluitvorming van het voorkeursalternatief Strategisch Plan;

6) de bevoegde minister te gelasten opdracht te geven aan het Departement Omgeving om de mogelijkheden te onderzoeken om een programmaregisseur aan te stellen en voldoende coördinatiecapaciteit te voorzien voor de geïntegreerde uitvoering van het gebiedsprogramma, en dit mee voor te leggen bij de besluitvorming van het voorkeursalternatief Strategisch Plan;

7) vanuit het beslist beleid of lopende processen maximaal bij te dragen aan een zo snel mogelijke en geïntegreerde realisatie van de beschermingsmaatregelen en daarbij:
   - haar engagement te herbevestigen voor de uitvoering van de opwaardering van de Dender en het stuwenprogramma als belangrijke randvoorwaarden voor het Strategisch Plan;
   - de bevoegde ministers te gelasten opdracht te geven aan De Vlaamse Waterweg nv, het Departement Omgeving, het Agentschap Natuur en Bos, de Vlaamse Landmaatschappij en de Vlaamse Milieumaatschappij om afstemming te voorzien tussen het Strategisch Plan en de lopende autonome projecten, zoals opgesomd in §3 van deel 2.E.1 van deze nota, en

te bewaken dat deze geen hypotheek leggen op de realisatie van het voorkeursalternatief, maar wel win-winsituaties ontstaan;

- de bevoegde minister te gelasten opdracht te geven aan de Vlaamse Milieumaatschappij, het Agentschap Natuur en Bos en de Vlaamse Landmaatschappij, om de nodige stappen te ondernemen om de quick win projecten, zoals opgesomd in §4 van deel 2.E.1 van deze nota op te starten en hierbij de randvoorwaarden vanuit het "Strategisch Plan Ruimte voor Water Dendervallei" mee te nemen;
- aan al de betrokken overheden te vragen om het voorzorgsprincipe te hanteren in afwachting van de vaststelling van het Strategisch Plan, en de planologische initiatieven voor uitvoering van de ontwikkelingsvisie, door bijzondere aandacht te besteden aan de toepassing van de watertoets bij vergunningen en te voorkomen dat bijkomende schadeposten worden gecreëerd.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

BIJLAGEN:

1) Inspraaknota
2) Tussennota
3) Inspectie Financiën van 16 oktober 2023
4) Advies begrotingsakkoord van 13 november 2023